

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3To/74/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814010320
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3814010320.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a JUDr. Ondreja Samaša v trestnej veci proti obžalovanému T. U. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a/ Tr. zák., § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., § 127 ods. 4 Tr. zák. prejednal na verejnom zasadnutí dňa 16. októbra 2014 odvolanie obžalovaného T. U. proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 6. augusta 2014, sp. zn. 2T/95/2014 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/, ods. 3 Tr. por. z r u š u j ú sa v rozsudku súdu prvého stupňa výrok o uloženom treste odňatia slobody.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. sa vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Výrok o vine a uloženom treste prepadnutia veci zostáva týmto zrušením nedotknutý.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 6. augusta 2014, sp. zn. 2T/95/2014 bol obžalovaný T. U. uznaný za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v spojení s § 138 písm. a/ Tr. zák., § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., § 127 ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 03.03.2014 okolo 9:20 h v W., v byte číslo X na L. XX po predchádzajúcom slovnom konflikte sa vyhrážal svojmu otcovi U. U. zabitím nožom a následne sa vyhrážal, že mu vystrelí mozog z hlavy, pričom mieril krátkou ručnou expanznou zbraňou - samonabíjacou pištoľou, zn. EKOL Firat Magnum, kalibru 9 mm P.A., ktorá je určená na vystreľovanie nábojok so stredovým zápalom laborovaných špeciálnou látkou, poplašných nábojok a pyrotechnických zloží - ohňostrojov, na jeho hlavu, pritom bol agresívny a rozzúrený a u poškodeného vzbudil obavu, že vyhrážky uskutoční, preto poškodený zavolať políciu.

Za tento prečin bol obžalovaný T. U. odsúdený podľa § 360 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 4, § 37 písm. m/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 17 mesiacov nepodmienečne, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. súd uložil obžalovanému T. U. trest prepadnutia veci a to krátkej ručnej expanznej zbrane - samonabíjacej pištole, zn. EKOL Firat Magnum, kalibru 9 mm P. A.K, výrobné číslo EF-XXXXXXX a jedného kusa zásobníka, ktoré sa nachádzajú na Okresnom riaditeľstve PZ v Prievidzi, odbore poriadkovej polície, oddelení dokladov, ulica Košovská cesta č. 14, pod evidenčným číslom PP-13/2014 s tým, že podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stáva štát.

Citovaný rozsudok okresného súdu nenadobudol právoplatnosť, pretože ho v zákonnej pätnásťdňovej lehote napadol odvolaním obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu. V písomnom odôvodnení

namietal správnosť napadnutého rozsudku vo výroku o vine ako aj o treste vzhľadom na to, že už v prípravnom konaní vznikli pochybnosti o zdravotnom stave obžalovaného a o jeho trestnej zodpovednosti, bolo nariadené znalecké dokazovanie a do konania boli pribratí znalci, ktorí vyšetřili jeho zdravotný stav a konštatovali, že u obžalovaného v čase skutku nebola zistená psychická porucha, v dôsledku ktorej by nedokázal rozpoznať následky svojho konania a svoje konanie ovládnuť a preto je plne za svoje konanie trestne zodpovedný. Zo záverov znaleckého posudku však vyplýva, že obžalovaný netrpí duševným ochorením v pravom slova zmysle, ale trpí na svoju osobnostnú odchýlku - abnormne štruktúrovanú osobnosť od svojho útleho detstva s prihliadnutím na organické poškodenie mozgu pri narodení alebo krátko po narodení. Taktiež svedkyňa MUDr. K. uviedla, že obžalovaný má ťažkú poruchu osobnosti a jeho agresívne stavy môžu byť spojené s výpadkami pamäte. Obžalovaný nepopiera, že dňa 03.03.2014 sa dostal do slovného konfliktu so svojimi rodičmi, s ktorými má už dlhodobo veľmi zlé vzťahy a to najmä so svojim otcom, ktorý ho často provokuje a privádza do stavov zúrivosti. Medzi sebou mávajú často hádky kvôli peniazom, keď neprispieva na domácnosť. Tak tomu bolo aj dňa 03.03.2014, keď sa do hádky zapojil otec obžalovaného, ktorý svojim nevhodným správaním obžalovaného dostal do takého stavu zúrivosti, že skutočne obžalovaný na niektoré okamžiky tohto konfliktu si nemôže pamätať. Takéto názory prezentovali aj svedkovia, obaja rodičia obžalovaného, ktorí poznajú od malička zdravotný stav svojho syna, osobne boli viackrát svedkami takých udalostí, kedy u syna pozorovali výpadky pamäte a teda sú presvedčení, že ich syn trpí psychickým ochorením, v dôsledku ktorého nedokáže vo vypätých situáciách ovládať svoje konanie. Otázku nepríčetnosti obžalovaného súd posudzoval len na základe záverov znaleckého posudku a nezobral do úvahy aj ďalšie vykonané dôkazy a to svedecké výpovede rodičov obžalovaného ako aj MUDr. K. o možných výpadkoch pamäte obžalovaného v čase extrémneho rozrušenia ako tomu bolo aj 3.3.2014. Psychický stav obžalovaného postupne gradoval od večera dňa 02.03.2014 a vyvrcholil dňa 03.03.2014 ráno, keď do hádky obžalovaného s matkou sa zapojil jeho otec, ktorý svojim nevhodným správaním ako to aj sám na hlavnom pojednávaní priznal, priviedol obžalovaného do takého stavu zúrivosti, že v tomto okamihu mal znížené rozpoznávacie a ovládacie schopnosti a mohol konať v stave nepríčetnosti, minimálne v stave zmenšenej príčetnosti. Z tohto dôvodu mal okresný súd nepríčetnosť obžalovaného posudzovať v súvislosti so všetkými ostatnými relevantnými dôkazmi a mal vysloviť jeho nepríčetnosť, prípadne minimálne posúdiť konanie obžalovaného ako konanie v stave zmenšenej príčetnosti. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby krajský súd v zmysle § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o vine a treste a sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol, že obžalovaného oslobodí spod obžaloby, prípadne podľa § 321 ods. 1 písm. e/ Tr. por. zruší rozsudok vo výroku o treste a sám v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodne tak, že s prihliadnutím na zmenšenú príčetnosť obžalovaného uloží mu podľa ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. trest odňatia slobody pod dolnú hranicu upravenej trestnej sadzby s tým, že uložený trest mu podmienene odložený so skúšobnou dobou a zároveň mu v zmysle § 51 Tr. zák. uloží probačný dohľad, v rámci ktorého sa v skúšobnej dobe bude podrobovať psychoterapii a psychologickému poradenstvu za účelom získania návykov ako správnu liečbou regulovať svoje správanie.

Obžalovaný vo svojom písomnom odôvodnení odvolania, že v predvolaní na hlavné pojednávanie dňa 23.7.2014 bolo uvedené, že malo ísť o konanie pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2, 3 písm. a), b) Tr. zák., hoci išlo o prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zák.. Obžalovaný ďalej namietal, že hlavné pojednávanie dňa 23.7.2014 bolo odročené na deň 6.8.2014 bez doručenia podľa § 66 Tr. por., v dôsledku čoho nebola „dodrжанá lehota § 370 a nedoručené predvolanie na hlavné pojednávanie“. V uvedenom obžalovaný vidí porušenie zákona a práv na obhajobu. Obžalovaný v ďalšom písomnom podaní poukázal aj na diagnostikované organické poškodenie mozgu a výpadky krátkodobej pamäte v dôsledku čoho navrhol uložiť ochranné liečenie, ktoré podľa jeho názoru lepšie splní účel.

Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd, podľa § 326 ods. 1 Tr. por. prejednal odvolanie obžalovaného proti napadnutému rozsudku na verejnom zasadnutí, pričom preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku o vine a treste, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Svoju prieskumnú povinnosť okrem vytýkaných chýb zameril aj na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, avšak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. V medziach svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že odvolanie proti napadnutým výrokom rozsudku o uloženom treste odňatia slobody je dôvodné.

Preskúmaním správnosti postupu konania, predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozsudku, odvolací súd nezistil v postupe súdu prvého stupňa chyby, ktoré by už samé osebe zakladali dôvod pre jeho

zrušenie. Pokiaľ obžalovaný v odvolaní namietal, že na predvolaní na hlavné pojednávanie bolo uvedené paragrafové označenie prečinu o ktorom sa malo konať, v rozpore s obžalobou a že na odročené pojednávanie dňa 6.8.2014 nebol predvolaný písomne, odvolací súd tieto okolnosti nepovažoval za dôvod, pre ktorý by bolo potrebné zrušiť napadnutý rozsudok.

Obžalovaný preukázal, že v predvolaní na hlavné pojednávanie okresný súd uviedol nesprávne paragrafové označenie prečinu, o ktorom sa malo konať na hlavnom pojednávaní. Zo spisu však vyplýva, že obžaloba v predmetnej veci bola riadne a včas obžalovanému doručená, čo obžalovaný nerozporoval, nebola mu doručená žiadna iná obžaloba, takže začatie pojednávania predmetnej veci na hlavnom pojednávaní dňa 23.7.2014 nemohlo byť pre obžalovaného prekvapujúce, znemožňujúce obžalovanému pripraviť sa naň. Preto odvolací súd nepovažoval uvedené pochybenie okresného súdu pri príprave hlavného pojednávania za také, v dôsledku ktorého by obžalovanému boli pri pojednávaní veci na hlavnom pojednávaní upreté práva na riadnu obhajobu.

Pokiaľ obžalovaný namietal, že na odročené hlavné pojednávanie dňa 6.8.2014 nebol osobitne písomne predvolaný, zo zápisnice o hlavnom pojednávaní dňa 23.7.2014 vyplýva, že samosudca vyhlásil uznesenie o odročení hlavného pojednávania na uvedený deň v prítomnosti obžalovaného, v dôsledku čoho bolo obžalovanému podľa § 179 ods. 1 Tr. por. oznámené toto uznesenie, ktoré netreba vyhotovovať podľa § 177 ods. 1 Tr. por. Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval postup okresného súdu v súvislosti s odročovaním hlavného pojednávania na deň 6.8.2014 za súladný s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.

Na základe preskúmania správnosti výroku o vine napadnutého rozsudku odvolací súd nezistil pochybenia v postupe okresného súdu. Pokiaľ obžalovaný popieral spáchanie skutku tak, ako bol skutok vymedzený v obžalobe, okresný súd oprel svoj záver o spáchaní uvedeného skutku obžalovaným o výpovede svedkov s poukazom na to, že svedkovia (rodičia obžalovaného) vypovedali zhodne, ich výpovede na seba nadväzovali a nevykazovali rozpory. V súlade s uvedenými výpoveďami boli aj výpovede ostatných svedkov. Keďže tieto závery okresného súdu mali oporu v spisovom materiáli, podľa názoru odvolacieho súdu niet dôvodu vytknúť okresnému súdu pri hodnotení dôkazov nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. por. (zásada voľného hodnotenia dôkazov).

Pokiaľ obžalovaný poukazyval na svoje zdravotné ťažkosti, odvolací súd nezistil skutočnosti, pre ktoré by vznikla dôvodná pochybnosť o správnosti záveru okresného súdu o absencii nepríčetnosti obžalovaného v čase činu aj napriek pozitívne znalcami zistenej poruche osobnosti obžalovaného. Odvolací súd nezistil skutočnosti, pre ktoré by bolo možné dospieť k rozumnej pochybnosti o správnosti záverov znalcov ohľadne zachovania rozpoznávacích schopností obžalovaného v čase činu. Okolnosti prípadu tiež nenasvedčujú tomu, že by v čase činu boli u obžalovaného vymiznuté ovládacie schopnosti (patický afekt). Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval za správny záver okresného súdu o absencii nepríčetnosti obžalovaného podľa § 23 Tr. zákona v čase činu, z ktorého dôvodu je obžalovaný za tento čin trestne zodpovedný. Keďže odvolací súd považoval za správne aj právne posúdenie skutku okresným súdom, nepovažoval za dôvodné odvolanie obžalovaného v časti, týkajúcej sa výroku napadnutého rozsudku o vine.

Odvolací súd však považoval za dôvodné odvolanie obžalovaného proti výrokom rozsudku okresného súdu o uloženom treste odňatia slobody z dôvodu odvolaním namietanej prípadnej možnosti zníženej príčetnosti obžalovaného v čase činu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že prípadná znížená príčetnosť nemá vplyv na trestnoprávnu zodpovednosť páchatel'a, avšak môže mať podstatný vplyv na uloženie trestu, pričom posudzovanie príčetnosti je právnou otázkou, ktorej posúdenie patrí súdu na základe zistených skutočností.

V predmetnej veci bol znalcami vypracovaný znalecký posudok za účelom vyšetrenia duševného stavu obžalovaného. V záveroch písomného posudku znalci konštatovali, že obžalovaný trpí poruchou osobnosti (odpoveď 1.), ktorou trpel aj v čase činu (odpoveď 2.), so záverom o zachovaní rozpoznávacích (odpoveď 3.) a ovládacích (odpoveď 4.) schopností obžalovaného v čase činu, pričom podľa záverov znalcov pozitívne zistená duševná porucha obžalovaného nemala forenzne významný vplyv na jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti.

Vzhľadom na špecifiká znaleckého dokazovania v trestnom konaní odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že znalecký posudok nemá medzi dôkazmi v trestnom konaní privilegované postavenie a podľa § 2 ods. 12 Tr. por. je súd aj tento dôkaz povinný hodnotiť ako každý iný dôkaz jednotlivo a v súhrne. Špecifikum hodnotenia znaleckého posudku vychádza z ustanovenia § 141 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého súd nie je oprávnený sám posudzovať odborné otázky, na ktoré sú potrebné odborné znalosti ani v prípade, že by takými odbornými znalosťami disponoval. Súd môže preverovať len správnosť skutkových okolností, z ktorých znalec vychádza, či závery znalca majú oporu v správne zistených skutkových okolnostiach, či sú závery znalca náležite odôvodnené, logické a úplné. To znamená, že hoci nie je súd oprávnený sám posudzovať odborné otázky, pri hodnotení tohto dôkazu podľa § 2 ods. 12 Tr. por. nesmie len mechanicky preberať závery znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné dodať, že znalci (odborníci vo svojom odbore) majú povinnosť podávať znalecké posudky aj laikom zrozumiteľným spôsobom.

S poukazom na príslušnosť súdu na posudzovanie otázky pričetnosti ako právnej otázky sa podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd v prejednávanej veci nedostatočne vypořiadal pri posudzovaní uvedenej otázky so všetkými skutočnosťami, ktoré vyšli najavo.

Zo spisového materiálu vyplýva, že obžalovaný od detstva trpí zdravotným postihnutím, ku ktorému boli pri rôznych odborných vyšetreniach priradené diagnózy, vyjadrené aj kódmi podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb (ďalej len MKCH), ako F 43.2, F 61, F 70.1, F 10, F 19, F 12. Niet zrejme pochýb o tom, že MKCH je všeobecne medzinárodne uznávaná klasifikácia ochorení. MKCH tiež obsahuje v V. kapitole kódy duševných porúch a porúch správania (kódy F 00 až F 99). Keďže MKCH obsahuje zoznam duševných porúch a porúch správania, z ktorých niektoré boli diagnostikované odborníkmi (psychiatrami) u obžalovaného a vychádzajúc z toho, že psychiatria sa zaoberá rozpoznávaním a liečením duševných porúch, javí sa ako nedostatočne odôvodnený záver znalcov o tom, že obžalovaný netrpí duševnou poruchou v pravom slova zmysle. Logicky potom vyvstáva doposiaľ v konaní nezodpovedaná otázka, čo znalci považujú za poruchu v pravom slova zmysle, keď u obžalovaného boli zistené diagnózy, spadajúce do piatej kapitoly MKCH., teda podľa tejto klasifikácie diagnózy, ktoré by logicky nad rámec normy u zdravých ľudí mali ovplyvňovať psychickú stánku osobnosti obžalovaného.

Podľa názoru odvolacieho súdu dokazovaním pred okresným súdom nebola riadne objasnená diagnóza obžalovaného. Zo znaleckého posudku vyplýva, že znalci označili diagnózu obžalovaného len kódom F 61 (podľa MKCH Poruchy správania spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktormi - Zmiešané a iné poruchy osobnosti). Zo znaleckého dokazovania nevyplýva, ako sa znalci vypořiadali so závermi iných odborníkov o pozitívnom zistení aj iných diagnóz podľa V. kapitoly MKCH u obžalovaného (či tieto poruchy skutočne existovali, ako sa vyvíjali a či existovali aj v čase činu). V súvislosti so záverom znalcov o diagnóze F 61 absentujú závery, s akými konkrétnymi fyziologickými poruchami alebo konkrétnymi somatickými faktormi je spojená porucha osobnosti obžalovaného. Otázna je tiež správnosť záverov znaleckého dokazovania o mentálnej subnorme obžalovaného, čo by podľa znalcov malo byť pásmo medzi normou a ľahkou mentálnou retardáciou (č. I. 91, 1. otázka), keď podľa obsahu znaleckého posudku MUDr. K. (č. I. 83) a Nemocnica pre obvinených a odsúdených Trenčín v súvislosti s prijatím obžalovaného od 9.4.2014 (č. I. 84) konštatovali u obžalovaného aj diagnózu F 70 - ľahká duševná zaostalosť (Duševná zaostalosť - mentálna retardácia - F70 až F 79).

Aj s poukazom na uvedené podľa názoru senátu odvolacieho súdu na základe skutočností, vyplývajúcich z vykonaných dôkazov okresný súd si nekriticky osvojil záver znalcov, podľa ktorého obžalovaný mohol svoje konanie ovládať (odpoveď na otázku č. 4), i keď zo slovnej formulácie odpovede znalcov na položenú otázku nie je zrejme konkrétna miera zachovania ovládacej schopnosti obžalovaného v rozhodnej dobe (znalci konštatujú zachovanie ovládacej schopnosti, avšak bez výslovného vymedzenia rozsahu). Podľa vyjadrení znalcov, ako aj MUDr. K., pritom obžalovaný má zrejme v dôsledku svojej poruchy nízky prah pre uvoľnenie agresie, má sklony k skratovému konaniu, pričom by mal užívať lieky, tlmiace túto jeho impulzivitu a agresivitu. Ak teda na jednej strane je u obžalovaného odborníkmi diagnostikovaná porucha osobnosti, označená kódom podľa MKCH, ktorá porucha má byť spojená s impulzivitou a agresivitou mimo normy zdravého človeka a ktorú impulzivitu a agresivitu je možné tmiť medikamentózne, podľa názoru senátu odvolacieho súdu sa javí, že okresný súd pri existencii uvedených skutočností nedostatočne odôvodnil záver, podľa ktorého obžalovaný mal v čase činu, ktorý čin navonok vykazoval známky agresie zo strany obžalovaného, úplne zachovanú aj ovládaciu schopnosť. V tomto smere nemôže byť zanedbateľný ani záver vypočutých odborníkov (znalcov a MUDr.

K.), podľa ktorého by mal obžalovaný užívať lieky tlmiace jeho impulzivitu a agresivitu, s čím sa okresný súd nevyporiadal v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Keďže prípadná znížená príčetnosť je skutočnosťou, ktorá môže mať podstatný význam pre uloženie sankcie podľa Trestného zákona, pričom aj ochranné opatrenie je podľa § 31 ods. 1 Tr. zákona takouto sankciou, s poukazom na uvedené, senát odvolacieho súdu dospel k záveru, že okresný súd sa nevyporiadal so všetkými okolnosťami, významnými pre uloženie sankcie podľa ustanovení Trestného zákona podľa § 321 ods. 1 písm. a) Tr. por., vznikli pochybnosti o správnom skutkových zistení okresného súdu v súvislosti s ukladaním sankcií obžalovanému podľa § 321 ods. 1 písm. c) Tr. por., z ktorých dôvodov boli porušené ustanovenia § 34 a § 35 Tr. zákona podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por.. Preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch o uložení trestu odňatia slobody a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu doplniť dokazovanie za účelom odstránenia vyššie uvedených rozporov so zameraním na objasnenie vplyvu poruchy osobnosti obžalovaného a s ňou spojenou impulzivitou a agresivitou na jeho konanie v čase činu, na objektívne možnosti tlmenia impulzivity a agresivity medikamentózne (prípadná možnosť aj injekčnej liečby s dlhodobším účinkom) a na možnosti zabezpečenia dodržiavania liečebného režimu zo strany obžalovaného aj vo vzťahu k forme prípadného ochranného liečenia. Až po objasnení týchto skutočností bude možné posúdiť, určenie akých sankcií v zmysle § 31 ods. 1 Tr. zák. je spôsobilé zabezpečiť spravodlivé potrestanie obžalovaného v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona aj s ohľadom na zabezpečenie ochrany spoločnosti pred jeho správaním.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.